

Crisis Theologica

In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi controversiæ,
subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Crisis Theologica - In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi
controversiæ, subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Casnedi, Carlo Antonio

Ulyssipone, 1712

§. III. Aliorum Theologorum judicium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84796](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84796)

cum juxta eisdem necessariū sit aliquod judicium certum de non peccato formali, aut de formali honestate, ne formaliter peccemus, aut ut honeste formaliter operemur, consequenter propter hoc introduxerunt judicii reflexi necessitatem, cui tribuunt certitudinem; ergo cum soli judicio reflexo, juxta Probabilitatem Reflexitatis, conveniat certitudo, nulli autem directo conveniat, eo ipso solum reflexum est necessarium, & illud solum est sufficiens, ut recte, aut saltem ne non recte operemur.

N.

27.

P. Suar.

Demum totum hoc ipsum patet ex modo resolvendi; quo P. Suar. utitur; saepe enim proposita aliqua directā questione responderet reflexe; ergo supponit, tum quod resolutio reflexa aequaleat resolutioni directe; alias inepte responderet; tum quod licitum prorsus sit appellare ad solum judicium reflexum; suspensio prorsus omni directo; id est, appellare ad solum probabilitatem veritatis directae; nullatenus autem ad directam veritatem: & ut res pateat, quaerit P. Suar. tom. 3. in 3. p. disp. 53. sect. 5. an Angeli, aut anima separata videant animam Christi D. sub speciebus sacramentalibus? Respondet pag. 701. colum. 2. Probabile valde est posse Angelum, vel animam separatam videre animam Christi D. existentem sub speciebus sacramentalibus: & paulo post ait: De unione vero ad corpus, probabilius est non posse videre naturaliter: & tom. 2. de Relig. quaerens, qualiter Beati, & Angeli cognoscant nostras ad eos orationes, an has videant formaliter in Verbo, hoc est, per ipsam visionem, quā vident Deum, & Beati sunt; an causaliter tantum, hoc est, per novas revelationes, ait: Satis probabilis fit, eas cognoscere formaliter in Verbo, ut docuit S. Thom. 2. 2. qu. 83. art. 4. ad 2. & in 4. dist. 45. qu. 3. art. 1. & citat se ipsum 1. p. tr. 1. lib. 2. cap. 28. Transmittit alia plurima exempla ex tanto Doctore; & malo minus cruditus videri, quam audiri molestus.

§. III.

Aliorum Theologorum judicium.

SUMMARIUM.

P. Vasqu. sentit satis solum reflexum, n. 28.

Et licet dicat propriam cuique esse probabilitatem, negat tamen, quod tollat probabilitatem ab aliena, ibid.

Mastrinus negat requiri judicium directum de veritate, n. 29.

Immo Scotus, ibid.

Mastrinus ait satis esse certitudinem de probabilitate, n. 30. 31.

Ego puto omnes Probabilitatis, & Probabilitatis Reflexitatis stare pro me, n. 32.

Immo stare debeant, n. 33.

Idem tradit D. Perea, P. Platellius, n. 34. 35.

Interdictum Societati putare probabilem opinionem tuentem parvitatem materiae in re vera, n. 35. 36.

Licitum operari sub reflexo de probabilitate, stante directo de falsitate opinionis ex mente Revisorum Societatis, n. 37. 38. 39.

Paritas Confessarii insolubilis, n. 40.

Fogarinus videtur sentire quod ego, n. 41.

Et Illustr. de Fuentes, n. 42. 43.

IN eadem nostram sententiam de solius N. judicii reflexi sufficientia venit P. Vasqu. 28. Probabilitas Non-Reflexita; quam videmus P. Val. docere satis se solo esse judicium directum, & nullum requiri judicium certum de veritate speculativa, (quod primum nos quoque docuimus, ita tamen ut simul admitterimus inesse cuique judicio certo probabilis certitudinem prudentiale, ut diximus disp. 18. sect. 8. & ideo necesse non esse aliud judicium reflexum certum de veritate speculativa; at tamen 1. 2. disp. 62. cap. 3. n. 10. supponit, aliter ex hoc solo judicio reflexo recte operari posse; Certo probabilis est opinio negans esse restituendum, & quidem, etiam simul directe judicaret esse restituendum, quia ille assensus reflexus non opponitur huic directo; ergo multo magis, suspensio hoc directo, licet sub eo solo judicio reflexo de certa probabilitate objectiva opinionis negantis, licebit, inquam, operari. Idem innuit L. n. 17. dicens: Non existimare debemus nostras rationes esse demonstrabiles evidenter, quae opposita opinioni probabilitatem auferam. Ecce acutissimus Doctor, cui, ut constat ex n. 8. & 9. familiare erat hoc dictum a Probabilioristis deinde assumptum, Cuique propria opinio est probabilior, aegre fert, quod quis proprias rationes putet adeo sibi evidentes, ut opposita opinioni probabilitatem auferant; quanto magis aegre feret, quod quis judicet auferri probabilitatem opinionis oppositae per rationes suae opinionis sibi tantum probabiliores: & ideo n. 18. monet, quod nemo solo suo judicio debeat aliorum sententiam improbabilem judicare. Rogo Probabilioristas tuentes tamquam primum principium, quod opposita opinio numquam est probabilis ei, cui opposita est probabilior, ut animum in re latam ex P. Vasqu. doctrinam intendant. Similiter advertant, quod si opinio opposita manet probabilis, eo ipso, juxta P. Valqui, licitum erit eam sequi; quomodo autem, nisi vel reflexe, vel directe?

Idem

N. Idem apertissime sentit Mastr. in 2. disp. 5. 29. qu. 2. n. 49. ubi ait: Cum igitur, ut homo licite operetur, & prudens habeat iudicium, quo dicat, Hic, & nunc hoc mihi licet, minime opus sit iudicium præsupponi, quo veritati opinionis assentiatur, sed sufficiat iudicium, quo assentiatur ejus probabilitatis planè stante probabilitate opinionis, quod actus sit illicitus, ac ut tali cognita per examen fundamentorum ejus, poterit adhuc licite contrarium sequi, specificantem actum pro licito, licet enim in tali casu exerceat actum, quem æstimat probabiliter illicitum specificative, non tamen reduplicative, nam illum exercet ut a se existimatum licitum reduplicative: & n. 110. ait ex Scoto, quod licet, cum dubito, asserere nequeam hoc esse in re verum, possum tamen asserere illud ut probabile. Hæc Mastrus. Ecce 1. quam expressè Scotus, & Mastrus pro nostra conclusione militent. Ecce 2. quod Mastrus clarè iudicet non tantum licitum sub solo iudicio reflexo de minori probabilitate operari, suspensio omni directo de veritate, quin sentit licitum operari sub iudicio reflexo de probabilitate opinionis tuentis actum licere, stante simul iudicio directo de falsitate ejus opinionis. Ecce 3. qualiter occurrat argumento, quomodo habens utrumque illud iudicium, unum reflexum de probabilitate, aliud directum de falsitate, quomodo, inquam, tunc non peccet? Ait autem, quod licet tunc operetur actum, quem directè iudicat probabiliter illicitum, attamen iudicat illicitum specificative, non reduplicative, immò reduplicative iudicat licitum, & ut putatum licitum exercet illum actum.

Scotus. Mastr. N. 30. Mastr. Similiter l. c. n. 129. plura tradit nobis faventia, nam paucis mutatis hæc habet: Aliud est loqui de certitudine, & evidentia honestatis actionis secundum se, & de veritate opinionis probabilis secundum se: aliud de probabilitate honestatis actionis, & veritatis opinionis; nam magnum inter probabilitatem, & veritatem est discrimen; veritas enim stat in convenientia prædicti cum subiecto non ita probabilitas, sed in eo, quod motiva suadentia veritatem opinionis, & honestatem actionis sint gravia, & apta ad prudens iudicium de ipsis formandum: ex quo fit, quod opinio possit esse probabilis, & falsa; & contra improbabilis, & vera. Quando igitur dicitur, quod in exercitio partis probabilis debeat adesse iudicium certum, & physicè evidens de licentia, aut honestate actionis, non volumus, quod tale iudicium directè, & immediatè feratur in honestatem objecti secundum se, ex. gr. talis contractus,

sed in probabilitatem honestatis, (ecce in terminis nostra conclusio) ita ut sensus sit: Certum mihi, & evidens est, hunc contractum esse probabiliter licitum.

Et n. 130. ait, quod licet veritas opinionis alicujus sit tantum probabilis, attamen probabilitas veritatis ejusdem opinionis est certa, & evidens; & ideo valet inferre iudicium ultimum certum, & evidens, non quidem de honestate actionis secundum se, sed de probabilitate honestatis: & in hoc sensu loquuntur Authores nostræ opinionis à Merenda adducti, dum dicunt, quod in exercitio opinionis probabilis intervenire debeat iudicium certum, & evidens, quod actio sit licita: & in hoc deceptus est Merenda, dum quod illi dicunt de probabilitate honestatis, putavit illos hoc dixisse de honestate actionis secundum se: immò idem Mastrus subdit hoc ipsum PP. Vasqu. & Sanch. docuisse, etsi negent requiri iudicium certum; etenim unice negant requiri certum de honestate actionis, & veritate opinionis, ita ut satis sit directè probabile de honestate actionis, & veritate opinionis; non autem negant requiri certum de probabilitate veritatis opinionis, & honestatis actionis; hoc enim iudicium certum requiritur. Hæc Mastrus, quo nihil menti nostræ conformius.

Hinc puto 1. quod omnes Probabilistæ Reflexistæ, immò etiam Probabilioristæ Reflexistæ evidentè stent pro meâ conclusione tuente, quod ad hoc ut honestè, aut saltem ne cum peccato formali operer, satis sit solum iudicium certum reflexum de objectivâ probabilitate, aut probabilitate veritatis opinionis, & honestatis actionis, suspensio omni directo subiectivè probabilis, aut probabiliori de veritate opinionis, & de honestate actionis: etenim docent, quod proxima, & formalis actuum humanorum regula sit iudicium certum reflexum de licito usui probabilitatis, aut saltem probabilitatis; ergo etiam talis regula esse poterit iudicium reflexum certum de probabilitate, aut probabilitate veritatis opinionis, & honestatis actionis, ut expressè asserit Mastrus l. c. quod idem repetit in Theologia Morali disp. 1. uti ipso approbas hunc ipsum retolvendi modum reflexum, recurrendo unice ad solam probabilitatem, omisso iudicio directo de veritate opinionis; inter alia ejus loca, in 2. disp. 2. n. 128. ait: Spectatâ ratione naturali, probabilius est, quod Angelus possint naturaliter cordium secreta cognoscere, ut objecta sibi proportionata; pro quo trahit plures Scotistas.

Puto 2. quod dicti Reflexistæ Probabilioristæ,

honestas, aut Probabilistae, non tantum sentit, quin immo stare omnino, & tueri debeant nostram conclusionem: cum enim unicum, & praecipuum Reflexitarum fundamentum ad hoc reducat, quod cum quaelibet opinio directa sit opinativa, siue sit probabilis, siue probabilior, homo videt se exponi periculo peccati; ergo nisi accedat iudicium certum reflexum certificans de non peccato formali, homo non habebit conscientiam excludentem omne prorsus peccandi periculum, quin illud amabit sequendo opinionem directam, ait D. Perea n. 38. ergo tale iudicium reflexum est prorsus necessarium.

D. Perea

N.

34.

D. Perea

Confirmo; quia iudicium opinativum, etsi probabilius, non certificat intellectum de tuo objecto, ut bene D. Perea num. 206. stultus enim foret, qui diceret, iudicio probabilius contractum licere, ergo sum certus de ejus licentia; affirmaret enim iudicium probabilius indifferens ad veritatem, & falsitatem non esse fallibile, sed determinatum ad veritatem. Addit, quia iudicia viris doctis probabiliora saepe sunt falsa, ut certum est in DD. contradicentibus, quorum media pars fallitur in iudicio sibi ipsis probabiliori: nullum autem privilegium habet meum iudicium mihi probabilius, ne sapissime fallatur, sicut iudicia aliorum ipsis probabiliora falluntur: ergo iudicium probabilius opinativum de licentia contractus non me relinquit certum, sed incertum de hoc; quin immo, eo stante, si prudens sim, & non obstinatus, debco inturgentibus pro parte opposita motivis, ut fere semper occurrunt, de hoc, quod iudico, formidare, & incertus esse. Hæc solide, & breviter D. Perea *ibid.* Hoc argumentum mihi tantam vim facit, ut necessitatem iudicij reflexi declinare non possim, nisi nobiscum statuatur identificata cuique opinioni certo probabilis certitudo prudentialis de non peccato formali; vel nisi dicatur, supposita necessitate certitudinis de non peccato formali, ne formaliter peccemus, quam ferè omnes TT. admittunt; melius esse formare iudicium reflexum certum de probabilitate, quam niti directo; quodlibet enim directum, etsi probabilius, est incertum, nisi ejus certitudo exponatur, ut à nobis *disp.* 18. *sect.* 8. exposita fuit.

N.

35.

P. Plate.

P. Platellius in studiosa sua Synopsi tom. 2. cap. 3. n. 25. ait: Vir doctus, qui se accusat de venereis, tamquam peccatis sua opinione (quam non vult deserere) solum venialibus ob levitatem materię, (non obstante decreto Societatis. vetantis, ne quis tam-

quam non improbabilem, immo tamquam tolerabilem iudicet sententiam de parvitate materię in re venerę) à Confessario Societatis absolvi potest. Ita Revisores Romani Societ. Jesu nomine R. P. Generalis responderunt ad Provinciam Gallo-Belgicam, 15. Januarij 1659. Ratio est; quod hoc non sit sententiam affirmantem approbare, aut consilium juxta eam dare, sed supposita probabilitate saltem extrinsecā, quam variorum Doctorum iudicio, Ecclesiā non improbate, possidet, penitenti bene disposito dare absolutionem, ad quam præmissa confessione legitimā jus habet, quam proinde sine injuriā non potest Confessarius illi negare, quamvis ejus opinionem centeat esse improbabilem, & falsam. Hæc Platellius.

Pro cuius intelligentiā sciendum, inter N. dictum esse omni Societatis viro, ne admittat ut probabilem sententiam affirmantem, dari parvitatē materię in re venerę, quæ excuset à mortali. Ita Societas universā; etiam P. Sanch. lib. 9. de Matrim. *disp.* 46. n. 9. de se dicat, quamvis dubie, aliquando non displicuit (subintellige, sententiā affirmantem) re tamen bene consideratā, rationibusque perpensis, tamquam certissimum tenendum judicamus, nullam reperiri parvitatē materię in delectationibus venereis, scilicet etiam pollutionis, & consensus periculo in aliquid hujusmodi. Idem docet tom. 2. Summa lib. 5. cap. 6. n. 12.

Modo redeo ad P. Platellium. Ecce 1. non N. tantum licet sub solo iudicio reflexo de probabilitate opinionis proprię, aut alienę honeste formaliter operari, suspensio omni prorsus iudicio directo, tum de veritate proprię, tum de falsitate alienę opinionis; quin licet operari sub iudicio reflexo de probabilitate opinionis oppositę, stante iudicio directo de falsitate ejusdem.

Ecce 2. quod hæc doctrina est, & fuit N. Revisorum Societatis, qui sunt Theologi ipsius P. Generalis, & regulariter esse solent viri in qualibet materiā veratissimi, & clarissimi.

Ecce 3. quod licitum sit absolvere sub iudicio reflexo de sola probabilitate extrinsecā veritatis opinionis, stante non tantum iudicio directo de falsitate ejus opinionis, quin stante iudicio certo reflexo de improbabilitate intrinsecā ejusdem opinionis; ut patet in casu adducto, quo Confessor Societatis licite absolvit penitentem, etiam idem Confessor iudicet opinionem penitentis, censentis dari in re venerę parvitatē materię, esse falsam, immo intrinsecē improbabilem.

Ecce

Tom.III.

Problema *n.* 58. ubi propofita fibi ob-
jectione, quod intellectus non poffit affen-
tiri minus probabili, refpondet dicens: Ad
hoc ut licitus fit ufus opinionis minus pro-
babilis; non requiritur ex parte opinionis
eligibilis veritas, fed vera probabilitas, quæ
manet in minus probabili. Subdit, hoc ad
fumum evincere intellectum non poffe
directè affentiri objecto opinionis minus
probabilis; non autem, quod hanc non poffit
judicare certo probabilem; quod fatis eft
ad eligibilitatem; nam licet opiniones opo-
nuntur quoad simultaneam veritatem ob-
jectivam, non tamen quoad probabilitatem.
Similiter argumentum oppositum ad fum-
mum probat intellectum non poffe iudicio
profus firmo, & certo, affentiri opinioni mi-
nus probabili, ut in fe veræ, quia eo ipfo ju-
dicaret probabiliorem, & fortè veram; po-
teft tamen intellectus judicare utramque
effe verofimilem. Demum fubdit, quod ex-
ceffus probabilitatis fuprà minus probabi-
lem non fit quoad veritatem in fe, fed quoad
apparentiam verifimilitudinis, cum quo fiat
intellectum poffe judicare utramque proba-
bilem, & fortè veram, efti prima fit proba-
bilior. Et *art. 1. o. n. 63.* ait: Quæ adducuntur
à P. Thyro, probant tantum non poffe in-
tellectum ex voluntatis imperio affentiri
objecto opinionis minus probabilis; aut ifti
tamquam in fe à parte rei veræ; non tamen
non poffe opinionem minus probabilem ju-
dicare abfolutè credibilem, & fortè veram;
quod fatis eft, ut illà utamur: & *n. 67.* Ne-
ceffarium non eft ad prudentem opinionis
ufum iudicium de illius veritate, quin fatis
eft iudicium, quod ea opinio videatur vera
aliis piis, & doctis: & *n. 69.* Satis ut appareat
certo verofimilis, ut prudenter operemur.

Dd ij SEC-